

Et andet liv

*Regeringens forslag til en helhedsorienteret
indsats på prostitutionsområdet*

April 2005

Forord.....	2
Hvorfor skal vi gøre noget.....	3
Prostitutionens omfang og former.....	3
Prostitutionsdebuten og dens baggrund.....	4
Følgevirkninger af at være i prostitution.....	4
Sociale følger.....	4
Sundhedsmæssige følger.....	4
Psykiske følger.....	5
Fastholdelsen i prostitution.....	5
Opsummering.....	5
Afgrænsning.....	6
Hvad skal vi gøre.....	7
Forslag der skal forebygge prostitution blandt udsatte unge.....	7
<i>Undersøgelser</i>	7
<i>Kvalificering af arbejdet i døgninstitutioner</i>	7
<i>Psykologhjælp</i>	7
Forslag målrettet voksne der er eller har været i prostitution.....	8
<i>Opsøgende arbejde i de forskellige prostitutionsmiljøer</i>	8
<i>Anonym telefon- og internetrådgivning</i>	8
<i>Sundhedsmæssige tiltag</i>	9
<i>Psykologhjælp</i>	9
<i>Hjælp til anden beskæftigelse eller uddannelse</i>	9
Hvordan skal vi indrette indsatsen.....	11
<i>Et landsdækkende kompetencecenter</i>	11
Opfølgning på ”Et andet liv”.....	14
Finansiering.....	14
Oversigt over anbefalinger.....	15
Bilag 1 - Kilder.....	16

Forord

Omsorgssvigt i barndommen, institutionsophold og ringe skolebaggrund. Det er ofte en del af den bagage, som den prostituerede bærer rundt på. De tidlige traumer og skadevirkninger af prostitution vil ofte lede til sygdom, sårbarhed og nedsat arbejdsevne.

Sociale tilbud til de prostituerede har hidtil været begrænset. Måske skyldes det, at de prostitueredes problemer er af så kompleks karakter, samtidig med at prostitution er et slags tabu, som vi har svært ved at forholde os til. Vi lever hellere med myten ”den lykkelige luder”.

Med regeringens handlingsplan for de svageste grupper – Det Fælles Ansvar – blev indsatsen for de prostituerede sat på den politiske dagsorden. Det slås fast, at der er store, negative helbredsmæssige og sociale konsekvenser ved at være prostitueret, og at selve prostitutionsdebuten er begrundet i sociale årsager.

”Et andet liv” er mit konkrete bud på, hvordan vi kan skubbe en indsats i gang. En indsats, der bygger på medinddragelse, muligheder og dialog med den prostituerede. Jeg tror nemlig ikke på, at forbud er en farbar vej. Det vil blot betyde, at de prostituerede vil blive endnu mere isolerede og udsatte, end de allerede er.

Jeg ønsker at give de prostituerede mulighed for at træffe nogle valg, som kan give dem et bedre liv, og jeg ønsker at forebygge, at sårbare unge ender i et liv, som ingen af os ønsker for vores børn. Med denne plans konkrete forslag sættes der handling bag ordene.

Eva Kjer Hansen
Socialminister

Hvorfor skal vi gøre noget

Prostitutionens omfang og former

Der skønnes at minimum 3.750 personer prostituerer sig i Danmark i 2004. Det fremgår af de kilder, der har kortlagt prostitutionen i Danmark. Foruden den kortlagte prostitution er der et mørketal, som blandt andet omfatter personer, der prostituerer sig på internettet via chatrooms, kontaktannoncer, personer, der af og til prostituerer sig for gaver, tjenester og lignende. Det præcise antal personer, der prostituerer sig, er derfor svært at opgøre.

Den kortlagte prostitution blandt voksne kan opdeles i følgende former og omfang:

- Klinikprostitution, hvor kunden opsøger den prostituerede på massageklinikker. Massageprostitution udgør 66 %.
- Gadeprostitution, hvor kontakten mellem kunden og den prostituerede skabes på gaden. Gadeprostitution udgør 15 %.
- Escortprostitution, hvor den prostituerede kontaktes og kommer til kundens hjem eller opholdssted. Escortprostitution udgør 10 %.
- Barprostitution, hvor kontakten skabes på en bar, ofte en stripteasebar. Barprostitution udgør 4 %.
- Privatprostitution, hvor den prostituerede modtager kunden i sit eget hjem eller andre private rammer. Privatprostitution udgør 2 %.
- Kombinationsformen massageklinik og escortprostitution hvor personen prostituerer sig på begge nævnte måder udgør 2 %.
- Kombinationsformen privatprostitution og escort hvor personen prostituerer sig på begge nævnte måder skønnes at udgøre 1 %.

Som det fremgår udgør massageprostitution den mest almindelige form.

Prostitutionen findes over alt i Danmark. København, Odense og Århus adskiller sig fra resten af landet ved, at her findes alle former for prostitution.

Det er strafbart at have samleje med en person under 15 år. Det er forbudt som kunde mod betaling eller løfte om betaling at have samleje med en ung person under 18 år. I begge tilfælde vil der være tale om strafbar seksuel udnyttelse, som vil kunne straffes i medfør af straffeloven.

Betalt seksuel udnyttelse af unge under 18 år optræder stort set ikke i de traditionelle prostitutionsformer. I stedet tyder undersøgelser på, at kontakten mellem en kunde og den unge sker enten gennem kammerater og bekendte eller via internettet eller tilfældige, som de møder i byen.

På baggrund af undersøgelser blandt unge skolesøgende antages det, at cirka 1,4 % af unge 15-17-årige en eller flere gange har været seksuelt udnyttet mod betaling. Det svarer til, at ca. 2.500 unge mindst en gang er blevet seksuelt udnyttet mod betaling. Tallet dækker udelukkende unge i det almindelige uddannelsessystem. Unge udenfor det almindelige uddannelsessystem og med sociale og indlæringsmæssige vanskeligheder findes der ikke tal for.

Prostitutionsdebuten og dens baggrund

Ifølge en dansk spørgeskemaundersøgelse er den gennemsnitlige debutalder for kvindelige prostituerede 26 år, men halvdelen var under 23 år, da de debuterede. Som motiv til at starte i prostitution siger de fleste, at det skyldes økonomiske problemer.

Mange af de prostituerede indtog allerede forud for deres prostitutionsdebut en udsat position i samfundet. De har alene en folkeskoleuddannelse og er uden arbejde. Herudover er mange prostituerede kvinder enlige forsørgere. Sociale forhold synes at være en medvirkende årsag til, at pengene ofte er det primære motiv for at starte med at prostituere sig.

Dykker man dybere ned, peger undersøgelser på, at der er en overvægt af de prostituerede, som har været udsat for seksuelle krænkelser eller anden massiv omsorgssvigt i deres barndom eller ungdom. Der synes at være en sammenhæng mellem at have været udsat for omsorgssvigt i barndommen og at prostituere sig.

Psykologer forklarer det med, at et barn, som tidligt svigtes følelsesmæssigt, og som har lært at tilsidesætte egne behov, og måske tillige har været udsat for overgreb, har en højere risiko for senere at udsætte sig selv for grænseoverskridende adfærd for eksempel ved at prostituere sig.

Foruden det økonomiske motiv vil der altså ofte allerede inden prostitutionen, også være sociale og psykologiske faktorer til stede, som det er vigtigt at være opmærksom på i indsatsen overfor prostitution.

Følgervirkninger af at være i prostitution

Sociale følger

Mange prostituerede oplever at blive socialt isoleret og ensomme på grund af deres prostitution.

De prostituerede fortæller typisk ikke venner og familie om prostitutionen, og de lægger større og større afstand til dem, fordi de har svært ved at forklare, hvor de opholder sig, og hvor deres penge kommer fra.

De fortæller heller ikke de sociale myndigheder om deres prostitution, og de har ”huller i deres CV”, hvis de søger arbejde.

På den måde står mange af de prostituerede uden netværk, uden opbakning fra myndigheder og uden kontakt til arbejdsmarkedet. De er socialt isolerede.

Sundhedsmæssige følger

Kvinder i prostitution døjer generelt med gener i underlivet i form af smerter ved samleje, svie ved vandladning, udflåd, kløe, irritation og hudløshed. De

prostituerede oplever angst for hiv og andre kønssygdomme, når kondomer springer, og kvinderne oplever angst for graviditet.

Ofte vil de prostitueredes praktiserende læger og andet sundhedspersonale ikke kende til prostitutionen, og de prostituerede kontakter dem ofte ikke af angst for at blive afsløret som prostituerede.

De prostituerede får derved ikke den rådgivning og behandling, som de har brug for. De er sundhedsmæssigt udsatte.

Psykiske følger

Mange af de prostituerede har et lavt selvværd, er udsatte for eller er angst for vold og voldtægt, mister sexlysten og har følelsesmæssige vanskeligheder ved at indgå i nære relationer til andre mennesker. De er psykisk udsatte.

Fastholdelsen i prostitution

Fordi den prostituerede oplever at være uden arbejdsmæssige og sociale alternativer til prostitutionen og prostitutionsmiljøet, vil det ofte forekomme den enkelte uoverskueligt at stoppe med prostitutionen. Samtidig vil de bagvedliggende psykiske årsager og konsekvenser af prostitutionen gøre det svært for den enkelte at ændre sit adfærdsmønster ved egen hjælp.

Økonomisk er den prostituerede blevet afhængig af de penge, som prostitutionen giver og det forbrug og de statussymboler, der kan købes for penge. Endvidere kan den prostituerede have sat sig i gæld til for eksempel udlejeren af de lokaler, som den prostituerede benytter til prostitutionen, bagmænd og andre, hvilket yderligere fastholder den prostituerede økonomisk.

De psykiske, sociale og økonomiske omstændigheder gør, at de fastholdes i prostitutionen, eller at de vender tilbage til den efter en pause. Der kræves derfor noget særligt for at hjælpe dem, der ønsker at komme ud af prostitutionen.

Opsummering

Prostitution findes i mange forskellige former, men fælles er, at prostitutionen typisk har skadelige følgevirkninger for den enkelte prostituerede. Følgevirkninger som kan være af både social, psykisk, sundhedsmæssig og økonomisk art.

De komplekse problemer bidrager til at fastholde den enkelte i svære vilkår. Det gælder både den udsatte voksne og den udsatte unge.

Afgrænsning

Der er to problemstillinger, der ofte forbindes med prostitution og prostituerede, nemlig misbrug af narkotika og alkohol, og menneskehandel og kvindehandel.

De to problemstillinger behandles ikke specielt i ”Et andet liv”.

Begrundelsen er, at der er igangsat en målrettet social- og sundhedsmæssig indsats på de to områder, hvorimod der ikke er en målrettet social- og sundhedsmæssig indsats i forhold til øvrige prostituerede.

Prostituerede med et stofmisbrug, typisk gade prostituerede, er, som udgangspunkt, også omfattet af forslagene i ”Et andet liv”.

Forslagene i ”Et andet liv” omfatter dog ikke den problemstilling, der handler om afhængigheden af narkotika og/eller alkohol. En afhængighed, der gør den misbrugende prostituerede særligt økonomisk afhængig af prostitutionen.

KFUK's Sociale Arbejde udfører et nødvendigt og godt arbejde for netop prostituerede med et stofmisbrug, via Rederne i henholdsvis København, Århus og Odense. Ved satspuljeforhandlingen for 2005 blev det besluttet at yde en permanent økonomisk støtte til alle tre Reder.

Menneskehandel og kvindehandel behandles i ”Regeringens handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel”, der blev iværksat i december 2002. Anbefalingerne i denne er stadig i gang.

Hvad skal vi gøre

Forslag der skal forebygge prostitution blandt udsatte unge

I det forebyggende arbejde for at hindre udbredelsen af prostitution er det vigtigt at have særligt fokus på de udsatte unge. Det gælder især de unge, som har ophold på institution, fordi de ofte vil have oplevet omsorgssvigt i deres barndom. Omsorgssvigt, der gør dem mere udsatte for at udvise grænseoverskridende adfærd, som for eksempel prostitution.

Erfaringer tyder på, at mere viden om omfanget af udnyttelsen af de unge, efteruddannelse af det relevante personale og psykologhjælp til de unge udnyttede er vigtige elementer i den forebyggende indsats.

Undersøgelser

Det anbefales, at der igangsættes en undersøgelse om omfanget og karakteren af seksuel udnyttelse (mod betaling eller naturalier) af udsatte unge.

Hvor mange udsatte unge lader sig udnytte mod betaling eller naturalier? Hvorfor det sker, hvordan det sker, og hvad der sker efter udnyttelsen. Den indhentede viden skal bruges til at målrette og kvalificere arbejdet med de udsatte unge.

Kvalificering af arbejdet i døgninstitutioner

Det anbefales, at personale, der arbejder med udsatte unge under 18 år, efteruddannes i opsporing af prostitutionslignende adfærd og i, hvordan emnerne sex, grænser og følelser kan indgå i det daglige arbejde med de unge.

I dag inddrages temaet prostitution typisk ikke i det pædagogiske arbejde på døgninstitutioner og andre steder, der arbejder med udsatte unge. Det til trods for at de udsatte unge er mere i risiko for at indgå i prostitutionslignende relationer, end andre unge. Der er derfor behov for at skærpe personalets opmærksomhed og indsats på området.

Efteruddannelsen skal for det første gå ud på at uddanne personale i at tyde signaler om, at de unge indgår i prostitutionslignende relationer.

For det andet skal personalet uddannes i at kunne tale med de unge om sex, følelser og de unges egne grænser. Mange af de unge vil have oplevet af få overskredet deres grænser, og det er vigtigt, at den unge får hjælp til at genfinde disse grænser.

Psykologhjælp

Det anbefales, at der afsættes en pulje til psykologbehandling af de udsatte unge, som er eller har været på vej ind i prostitution.

Ofte vil den unges problemer være så massive, at der også er brug for professionel psykologhjælp, for at den unge kan ændre sit adfærdsmønster.

Forslag målrettet voksne der er eller har været i prostitution

Det er et vigtigt princip i sociallovgivningen, at en indsats skal afspejle den enkelte borgers ønsker og behov. Følgende forslag retter sig derfor både mod prostituerede, som ikke lige nu ønsker at komme ud af prostitution, og prostituerede, som ønsker at komme ud af prostitution. Begge har krav på støtte og hjælp i den situation de befinder sig.

Erfaringerne på området tyder på, at prostituerede konkret savner rådgivning, personlig opbakning, psykologhjælp og økonomisk hjælp.

Opsøgende arbejde i de forskellige prostitutionsmiljøer

Det anbefales, at der oprettes fire opsøgende teams, der kan dække hele landet. De opsøgende teams skal rådgive prostituerede om de ting, som de har behov for. De opsøgende socialarbejdere skal også kunne fungere som den enkelte prostitueredes bisidder ved henvendelse til de sociale myndigheder og sundhedsvæsenet.

Undersøgelser viser, at prostituerede oplever stor afstand til det sociale system. Mange prostituerede er ganske vist i kontakt med en sagsbehandler i socialforvaltningen, men meget få har fortalt sagsbehandleren om prostitutionen. Prostituerede har typisk heller ikke fortalt den praktiserende læge eller andet sundhedspersonale om prostitutionen. Det til trods for at de prostituerede giver udtryk for, at de savner rådgivning af både social og sundhedsmæssig art. De opsøgende socialarbejdere har som formål at etablere en kontakt til den enkelte prostituerede, skabe tillid og give den enkelte rådgivning om sociale, sundhedsmæssige og andre forhold. I det opsøgende arbejde skal der tages højde for, at der vil være prostituerede, som tilhører andre kulturer end den danske. Det kan have en betydning for den måde, som arbejdet skal tilrettelægges på.

Foruden det opsøgende arbejde kan socialarbejderne fungere som den prostitueredes bisidder i kontakten med sociale myndigheder eller sundhedspersonale. Foruden at være den prostitueredes støtte kan en bisidder, i kraft af sin viden på området, være med til at sikre en kvalificeret og helhedsorienteret sagsbehandling i de enkelte kommuner og i sundhedsvæsenet.

Anonym telefon- og internetrådgivning

Det anbefales, at der oprettes en landsdækkende anonym telefon- og internetrådgivning, der kan rådgive om sikker sex, juridiske forhold, økonomi, samt sociale og personlige forhold. Rådgivningen skal også danne grundlag for vidensindsamling på området.
--

Telefon- og internetrådgivning vil være et vigtigt rådgivningstilbud, fordi det er let tilgængeligt, og brugerne kan være anonyme. Det giver frihed til at få talt om de ting, som ellers er svære at få talt med andre om. Dette tilbud vil

også være en måde at få kontakt med de prostituerede, som ellers er svære at skabe kontakt til, fordi de flytter fra sted til sted. Det gælder blandt escortprostituerede og gadeprostituerede. Den viden, som vil kunne indsamles fra rådgivningen, vil kunne bruges til generelt at kvalificere indsatsen.

Sundhedsmæssige tiltag

Det anbefales at der oprettes VIP-ordninger for prostituerede i hele landet, og at VIP-ordningen også omfatter gynækologiske undersøgelser.

I dag findes der en klinik for kønssygdomme (venerieklinik) på Bispebjerg Hospital. Her kan udsatte borgere som for eksempel stofmisbrugere, hjemløse og prostituerede henvende sig anonymt. Når de henvender sig, bliver de omdøbt VIP'ere. Denne kategorisering betyder, at de er en vigtig patientgruppe og signalerer til personalet, at det er en gruppe, som kræver særlige opmærksomhed og effektiv behandling. Fordelen ved VIP-ordningen er, at personen bliver ledt uden om de øvrige patienter og ført direkte til en samtale med en sygeplejerske, som ud over at optage journal også forbereder patienten til selve undersøgelsen og den efterfølgende behandling. Der er også en hotline som socialarbejdere, rådgivere og behandlere på institutioner kan ringe til og bestille tid til en klient. På venerieklinikken er det ikke muligt at få foretaget en gynækologisk undersøgelse. Hvis en kvinde har brug for en sådan undersøgelse, henvises hun til en gynækologisk afdeling, hvor det ikke er muligt at være anonym.

En landsdækkende VIP ordning, hvor der også er mulighed for anonyme gynækologiske undersøgelser, vil være et vigtigt sundhedsmæssigt tiltag på prostitutionsområdet.

Psykologhjælp

Det anbefales, at der afsættes en pulje til psykologhjælp for voksne prostituerede med henblik på, at de kan få bearbejdet de psykiske forhold, som er årsagen, til at de er og forbliver i prostitution.

De bagvedliggende og fastholdende faktorer ved prostitutionen gør, at det ofte vil være svært for den enkelte prostituerede at komme ud af og forblive væk fra prostitutionen. Der vil ofte være brug for professionel behandling ved en klinisk psykolog, for at den enkelte kan få støtte til at ændre sit adfærdsmønster.

Afsættelse af midler til brug for denne behandling vil være et vigtigt led i den helhedsorienteret indsats overfor den enkelte prostituerede.

Hjælp til anden beskæftigelse eller uddannelse

Det anbefales, at der sættes fokus på at få de prostituerede, der ønsker det, tilbage på arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

Denne særlige indsats skal tage højde for, at de prostituerede på den ene side vil være i besiddelse af relevante kompetencer, men på den anden side også ofte vil være fysisk og psykisk nedslidte og udbrændte.

Det anbefales, at der udarbejdes en vejledning, der kan oplyse sagsbehandlere og andre om, hvordan sager af denne art på bedst mulig måde kan gribes an.

Med prostitutionen følger ofte mange skadevirkninger, men man skal ikke være blind for, at prostituerede også kan besidde praktiske og sociale kompetencer, der kan videreudvikles og anvendes i arbejdsrelaterede sammenhænge.

På den anden side har de prostituerede ofte ingen formel eller kun en kort erhvervsuddannelse, og de har haft en begrænset formel arbejdsmarkedstilknytning og erfaring. De vil derudover ofte være fysisk og psykisk nedslidte og udbrændte i en grad, som betyder, at deres arbejdsevne er nedsat. De har typisk et lavt selvværd, der kan medføre, at de kun tiltror sig selv evner til at "være god til noget" i prostitution.

De prostituerede, der ønsker at komme ud af prostitution, vil derfor ofte opfylde aktivlovens betingelser for revalidering. De har sociale problemer ud over ledighed, og deres arbejdsevne er begrænset af fysiske og psykiske skader, som prostitutionen enten har forstærket eller givet dem. Samtidig er der en realistisk mulighed for, at de prostituerede gennem en revalidering kan blive i stand til at klare sig selv og forsørge eventuel familie, fordi de ofte også vil have opnået relevante kompetencer.

En helhedsorienteret social behandling med sigte på revalidering, samt behandling og personlig støtte i den periode, det vil tage for personen at opnå selvforsørgelse på det almindelige arbejdsmarked, vil være et vigtigt led i indsatsen.

Erfaringer viser, at sagsbehandlere i meget ringe omfang møder prostituerede, som ønsker hjælp til at komme ud af prostitution. Sagsbehandlere har ofte ikke en rutine eller et vidensberedskab om sådanne revalideringsforløb, og kommunernes praksis eller procedure for en sagsbehandling på området er ofte ikke eksisterende.

For at sikre en kvalificeret og helhedsorienteret sagsbehandling i kommunerne på dette område, anbefales det, at Socialministeriet og Beskæftigelsesministeriet udarbejder en vejledning på området. Herudover vil det blive muligt for kommunerne at indhente konsulentbistand fra det kompetencecenter, som også foreslås oprettet.

Hvordan skal vi indrette indsatsen

Et landsdækkende kompetencecenter

Det anbefales, at der oprettes et landsdækkende kompetencecenter om prostitution. Det landsdækkende kompetencecenter skal samle og råde over en bred ekspertise, og sørge for gennemførelse af de anbefalede aktiviteter.

Det anbefales, at kompetencecentret forankres i Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte (VFCU), og det anbefales, at der oprettes en følgegruppe med repræsentation fra relevante ministerier, kommunale og regionale parter, praksissiden og forskningsverden.

Det er i tidens ånd at forankre sociale indsatser i kommunalt regi. De hidtidige erfaringer viser imidlertid, at en opsøgende, social og støttende indsats på prostitutionsområdet bør forankres som et tilbud uden myndighedsfunktion og uden direkte indberetningspligt til socialforvaltningen.

Alle erfaringer peger på, at indsatser og hjælp for voksne prostituerede og unge i prostitution og prostitutionstruede unge skal forankres i og koordineres og udvikles fra en enkelt instans, der er landsdækkende.

En samling af socialfaglig og forskningsbaseret viden i et kompetencecenter kan sikre en faglig bæredygtighed, også når kommunalreformen gennemføres.

Med reformen skal kommunerne varetage alle myndighedsopgaver på det sociale område. De nuværende amtslige institutioner for børn og unge, som grundet sociale eller adfærdsmæssige problemer har behov for at blive anbragt udenfor hjemmet, varetages fremover af beliggenhedskommunen. Kommunerne overtager også de rettigheder og pligter, som amterne har i dag i forhold til de selvejende institutioner på dette område.

Altså er det væsentligt, at der er kompetente videns- og rådgivningsorganer, som kan give service og specialviden til kommunerne.

Kompetencecentrets opgaver

Centret skal fungere som en nøgleaktør på prostitutionsområdet og skal overordnet varetage følgende kerneaktiviteter:

- Kvalificering og koordination af de landsdækkende opsøgende teams
- Rådgivning og vejledning af kommuner og andre instanser
- Telefon- og internetrådgivning målrettet de prostituerede
- Undervisning og formidling
- Administration af puljerne til psykologhjælp
- Metodeudvikling
- Forskning og undersøgelser

Centret skal fremme og udvikle viden inden for alle dele af prostitutionsområdet, kunne skabe et sikkert fagligt fundament for at udmønte lovgivning og forvaltning på området, og skal give fagfolk både viden og kompetencer i forhold til en social og sundhedsmæssig indsats på området. Centrets viden og kompetencer skal medvirke til at forbedre prostitueredes livsvilkår og muligheder for at komme ud af prostitution.

Det er kompetencecentrets opgave løbende at kvalificere de opsøgende teams og de medarbejdere, der varetager efteruddannelse på unge-området samt personer knyttet til telefon- og internetrådgivningen. Endvidere skal kompetencecentret koordinere og dokumentere den faglige indsats.

Kompetencecentret har en vigtig opgave i at sikre at socialarbejderne i de opsøgende teams er fagpersoner, som har et ensartet fagligt niveau over hele landet.

De opsøgende teams skal kunne fungere som støtte for de forskellige målgrupper i prostitutionsmiljøet, og kunne samarbejde med lokale offentlige og private organisationer.

Det er et brud på princippet om, at al primær borgerkontakt udgår fra kommunalt regi, men fordelene er, at der kan oprettes et økonomisk og fagligt bæredygtigt miljø for en helhedsorienteret indsats på prostitutionsområdet.

Et landsdækkende kompetencecenter vil også sikre optimale muligheder for systematisk indsamling af viden og oplysninger til dokumentation på landsplan. Samtidig er de opsøgende teams landsdækkende i deres opsøgende funktion, og kan gå på tværs af kommunegrænser og regionale grænser.

Selvom medarbejderne i de opsøgende teams er ansat i det centrale kompetencecenter forhindrer det ikke, at de fysisk placeres og får en base i de største byer. Deres daglige base kan for eksempel være en offentlig eller privat organisation, der har udadrettet virksomhed til gavn for udsatte grupper.

Et kompetencecenter udelukkende om prostitution kan betragtes som unødigt luksus - ikke mindst i lyset af målgruppens omfang. Men i lyset af prostitutionsfænomenets kompleksitet og det faktum, at vi skal have gennemført en helhedsorienteret handlingsplan på et felt, som meget få har erfaringer med, og som kommuner og amter traditionelt ikke har ønsket at beskæftige sig med, anses det som en nødvendighed for at få en handlekraftig indsats igangsat.

Kompetencecentrets kobling til Videns- og Formidlingscenter for socialt udsatte begrundes med, at det tidligere Pro-Center, nu Pro-Temaet i VFCU gennem en årrække har virket som landsdækkende videnscenter på prostitutionsområdet, og der findes et stort vidensberedskab, en ekspertise og bredt relevant netværk på prostitutionsområdet.

En indsats i forhold til prostituerede kan ikke betragtes som et snævert socialt anliggende. Det vil styrke indsatsen og det vigtige samarbejde mellem flere parter, at der dannes en bredt sammensat følgegruppe, der skal følge implementeringen af handlingsplanen.

Opfølgning på ”Et andet liv”

Implementeringen af indsatsen foreslås at løbe over en 4-årig periode, og forslagene igangsættes etapevis. I perioden skal initiativerne følges af Socialministeriet, blandt andet gennem midtvejs-redegørelser, og justeres efter behov.

En samlet og endelig evaluering af de anbefalede initiativer i ”Et andet liv” skal foreligge i sommeren 2008.

Evalueringen skal bestå af en brugerevaluering og en faglig evaluering. Der skal være fokus på hvordan de prostituerede ser på de tiltag, der er igangsat i perioden, hvordan sagsbehandlere i kommunerne ser på tiltagene, og hvordan personalet på ungdomsinstitutioner ser på tiltagene.

Indsatsen og den organisatoriske forankring tages op til overvejelse i forlængelse af evalueringen

Finansiering

I implementeringsfasen er der 100 procent statslig finansiering. I forbindelse med implementeringsperiodens afslutning skal der tages stilling til den fremtidige finansieringsmodel.

Oversigt over anbefalinger

Dette er en oversigt over de samlede anbefalinger, de ansvarlige for gennemførelse af anbefalingerne og foreslåede igangsættelsesfaser for anbefalingerne.

Anbefaling	Ansvarlig for at føre anbefalingerne ud i livet	I gang-sættelses-fase (1 til 4)
Oprettelse af et landsdækkende kompetencecenter på prostitutionsområdet	Socialministeriet	1
Opsøgende teams, der kan dække hele landet	Kompetencecentret	1
Undersøgelser om omfanget og karakteren af seksuel udnyttelse (mod betaling eller naturalier) af udsatte unge	Kompetencecentret	1
Oprettelse af anonym telefon- og internetrådgivning	Kompetencecentret	2
Efteruddannelse af personale, der arbejder med udsatte unge, i opsporing af prostitutionslignende adfærd og i hvordan emnerne sex, grænser og følelser kan indgå i det daglige arbejde med de unge	Kompetencecentret	2
Psykologpulje til voksne prostituerede	Kompetencecentret	2
Udsendelse af vejledning til kommunerne	Socialministeriet og Beskæftigelsesministeriet	3
Psykologpulje til udsatte unge, der er eller har været på vej ind i prostitution	Kompetencecentret	4
Oprettelse af VIP-ordninger i hele landet	Socialministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet	4

Bilag 1 - Kilder

”Et andet liv” bygger på viden og praktiske erfaringer, som er indsamlet gennem flere år af det tidligere Pro-Center, nu Pro-temaet i Videns- og Formidlingscenter for socialt udsatte og modelprojekterne Pro-Århus og Pro-Vejle.

I ”Redegørelse om prostitution i Danmark – oplæg til en handlingsplan på prostitutionsområdet”, september 2004, giver VFCU en grundig beskrivelse af den eksisterende viden om prostitutionen i Danmark, med kildeangivelser.

Modelprojekterne Pro-Århus og Pro-Vejle er 4-årige projekter i amtsligt regi, finansieret af satspuljemidler. De blev igangsat i 2001 med det overordnede formål at indhente ny viden og erfaringer gennem konkret indsats på prostitutionsområdet i det lokale miljø. Projekterne skulle komme med ideer til, hvad indsatsen skal bestå af, og hvordan indsatsen på længere sigt kan forankres.

Projekterne har taget afsæt i de lokale forudsætninger. Kerneopgaven har været opsøgende og rådgivende arbejde i prostitutionsmiljøer, men de har endvidere haft kontakter til kommuner og sundhedsmyndigheder mv. Derudover har de haft konsulentopgaver i forhold døgninstitutioner for unge, temadage og undervisning etc.

Gennem arbejdsperioden har projekterne overfor Socialministeriet redegjort skriftligt for arbejdet og erfaringerne, gennem arbejdsprogrammer, årlige statusrapporter, særlige udgivelser om indsatsen på unge-området, og afsluttende rapporter med anbefalinger om den fremtidige indsats.

Projekterne er fulgt af en følgegruppe bestående af de projektansatte, deres respektive afdelingsledere fra amterne, en repræsentant fra Pro-Temaet i København, Socialministeriet og en evaluatør fra Ålborg Universitet.